

1 Bengalikissan hoito-ohjeita – lähinnä ruoka

1.1 Ruoka

1.1.1 Ruoka-astiat

Mieluummin keraamisia tai ruostumatonta terästä; vältä muovisia. Eräiden muovien värjäykseen käytettävät väriaineet saattavat aiheuttaa ihoärsytystä ja aknen tapaista ihottumaa.

1.1.2 Pennut 4-10 kk (3-4 ateriaa / päivä)

- aterioitten lukumäärä vähenee iän myötä – 3-6 kuukautiselle **4 ateriaa/päivä**, 6-10 kuukautiselle 3 ateriaa/päivä
- **Raakaa lihaa – n. 50-75gr / ateria (lihan oltava ehdottoman tuoretta)** – lisäksi ateriasa on kerran päivässä murskattu **Aptus Pirskatti** (tämä tuote poistuu markkinoilta tilalle tullut **Aptus MultiCat**) per kissa (**pakkauksen ohjeen mukaan**), sekä **Aptus CalFosum-D** kalkki-fosfori seosta (**pakkauksen ohjeen mukaan**) nämä lisäkkeet ovat välttämättömiä turvaamaan tarpeellisen kalkin ja hivenaineiden saannin – hyvä paikka hankkia raakaa lihaa on kauppahallin lihamyymälät tai hyvin hoidettu palveluliha jossain marketissa – lisäksi raakaliha-annoksiin laitetaan **Biobak** maitohappobakteeria
 - jauhettua porsaan sydäntä, kieltä ja esim. lapaa – pakastetaan päivän annoksina ja annos otetaan edeltävänä iltana jääkaappiin sulamaan; aterialla tarjottava määrä erotetaan ja lämmitetään vesihautteessa kädenlämpöiseksi – tätä voi tarjota nuorelle pennulle n. 3-4 kk iältään
 - **possun sydäntä** – pakastetaan sydän jaettuna esim. kahteen osaan jolloin pakkaus on n. 150gr ja tästä tulee pennulle kaksi ateriaa, ja otetaan muutama tuntia ennen tarjoilua jääkaappiin, aterialla tarjottava määrä suikaloidaan veitsellä ohuiksi 'tikuiksi' sen ollessa kohmeinen, aterialla tarjottava määrä erotetaan ja lämmitetään vesihautteessa
 - tätä voi kokeilla **possun kieltä** – pakastetaan kieli kokonaisena ja otetaan illalla 12t ennen tarjoilua jääkaappiin, aamulla koko päivän määrä suikaloidaan veitsellä sen ollessa kohmeinen, aterialla tarjottava määrä erotetaan ja lämmitetään vesihautteessa
 - **possun suikalelihaa** – maustamatonta - pakastetaan päivän annoksina ja annos otetaan edeltävänä iltana jääkaappiin sulamaan; aterialla tarjottava määrä erotetaan ja lämmitetään vesihautteessa kädenlämpöiseksi
 - raakoja broilerin siipiä, kauloja ja selkärankoja (luineen) – maustamatonta – (**itse emme ole vielä kokeilleet**) – tätä on saatavilla erikoisliikkeistä kuten www.vauhti-raksu.net
- kuivamuona valmistajan suosituksen mukaan (kuivamuona on aina saatavilla/uusitaan 'raksut' kun vaikuttavat 'härskeitä' eli vähintään pari kertaa viikossa) – yleensä n. 40-70gr / päivä (jos kuivamuona on ainoana ravinnonlähteenä – jos ruokavalioon kuuluu muutakin määrä on todennäköisesti vähäisempi) tavoitteena alhainen hehkutusjäännös/tuhkapitoisuus < 7% (mitä alhaisempi sen parempi)
 - **hyvälaatuista kuivamuonaa** (laatu näkyy yleensä tuoteselosteessa – jos ensimmäisenä ainesosana on jokin vilja kuten vehnä/wheat, maissi/corn, näitä emme suosittele) – esim
 - **Acana Kitten** – saatavilla jälleenmyyjiltä <http://www.acanafin.com/>
 - **Hill's Kitten**
 - **Royal Canin Kitten**
 - **Nutro – Complete Care Kitten**
 - **Pro Plan Purina Kitten**
 - **Eagle normaali raksua (punainen pussi) nyt löytyy maahantuojalta myös penturaksuina (violettii)**
 - **EI 'markettiruokaa' !!! Kuten Whiskas raksuja / Bilanx raksuja**
- Purkitettu/kostea ruoka valmistajan suosituksen mukaan – seurataan kelpaako ja jos ei niin ei turhaan tyrkytetä jos raaka liha kelpaa
 - hyvälaatuista esim
 - **Animonda pennuille tarkoitettua – rasiat 100gr tai purkit n. 200gr**
 - **Miamor Kitten**
 - **Hill's Kitten – 100gr pussi (kana / Chicken)**
 - **Iams Kitten** - 100gr pussi
 - **Nutro Kitten**
 - **Whiskas Kissanpennun Herkkuateria – pussi (n. 100gr)**
 - **Whiskas Junior – purkkeja (n. 200gr)**
- Joskus voi tarjota kissan tonnikalaa (ei ihmisille tarkoitettua)
- Myös uunissa paistopussissa kypsennettyä luutonta kalkkunaa/broileria
- Kermaviiliä – noin 2-4rkl / päivä – käytimme hylä tuotteita alkuun mutta nyt kokemus osoittaa että tavallinen kermaviili on parempi
- Myös saa maistella kaikkea mitä me ihmiset syömme – ei kuitenkaan voimakkaasti maustettua
 - **ei suklaata (myrkyllistä)**

SIRUCATS BENGALS

Sirpa & Jukka Järnberg

23-7-2009 2(15)

Kissanhiekkä – meillä käytössä ÖkoPlus puupohjainen klumppiuutuva hiekkä mutta myös Ever Clean käy (miehellään hajustamatonta) tai mikä tahansa ns. mikrohiekkä joka paakkuuntuu (helppoa kauhoa jätökset reikäkauhalla)

Hiekkalaatikko joko ns. mökkivessa (heiluriovi pois) tai avolaatikko.

Suosittelemme pennun punnitsemista vähintään kerran viikossa ja painon pitäisi nousta n. 150-200gr/viikko. Punnitus onnistuu parhaiten esimerkiksi sopivalla digitaalisella keittiövaaka'alla kuten Philips *Keittiövaaka* - HR2395: Punnitsee tarkasti grammoina tai unssina Punnitsee 1 gramman tarkkuudella 5 kiloon asti.

TÄSTÄ ETEENPÄIN EMME OLE KOKEILLEET

FelineFuture resepti - Riittoisuus 14 x 100g annosta.

(lähde http://www.felinefuture.com/nutrition/bpo_ch6.php)

Aineet:

- 700gr raakaa lihaa (rasvapitoisuus 3-20%)
- 200gr raakaa sydäntä (miehellään samaa eläinlajia kuin edellä) – jos sydämen saanti on vaikeaa voit korvata sen 2000mg L-tauriini jauheella
- 100gr raakaa maksaa (kuten yllä)
- 2.4 dl puhdasta vettä
- 2 raakaa munan keltuaista
- 2 rkl luujauhoa (orgaanista)
- 1 rkl gelatiinia (agar-agar)
- 2 tl Leseitä
- ½ rkl merilevä jauhetta
- 1 tl lohiöljyä (kalaöljyä – ei kalanmaksaöljyä)
- 2 tbl pakastekuivattuja 'elimiä' (tarkoittaa perna, haima jne)
- 300 IU E-vitamiinia
- 1 kaps 50mg B-vit (monivit – hiivakapselit voi korvata)

1. Kaikki liha olisi suotavaa olla samaa eläinlajia, mutta ei pakko. Punnitse lihaosuudet. Leikkaa liha, sydän ja maksa pieniksi sormenpään kokoisiksi kuutioiksi. Sekoita ne huolellisesti, ei kuitenkaan 'muusiksi'. Laita jääkaappiin. (Voit käyttää jauhettua lihaa siirtymävaiheessa)

2. Kaada eri kulhoon 2.4dl vettä, lisää kaikki muut kuiva-aineet ja keltuaiset paitsi lihat, viimeisenä leseet ja liivate (agar-agar). Sekoita hyvin kunnes siitä tulee hyytelömäinen massa.

3. Lisää lihat sekoittaen varovasti mutta huolellisesti. Liian voimakas sekoitus tekee lihasta 'kuituista'. Pakkaa välittömästi annoskokosiin (annoksiin joita aiot käyttää) pakasterasioihin tai pusseihin. Sulata vesihautteessa kädenlämpöiseksi ja tarjoile.

1.2 Kissan ruokinta

- **KISSA ON LIHANSYÖJÄ!**
- **KISSAN JUOMA ON RAIKAS VESI, SAATAVILLA AINA**
- **KISSA SYÖ MIELUITEN USEAMPIA PIKKUATERIOITA PÄIVÄN MITTAAN**

Kissan terveelliset ruokailutavat ovat mahdollisimman lähellä sen luontaista ruokavaliota. Lihansyöjänä kissa tarvitsee eläinperäisiä ruoka-aineita, vain hyvin vähän muuta. Sisälmyksiä ja kalaa kannattaa kuitenkin tarjota rajoitetusti, kerran pari viikossa.

Sairastava kissa tarvitsee usein erilaisen ruokavalion - varmista sellaisen koostumus eläinlääkäriltä. Etenkin munuaisvikaiset, sokeritautia potevat, virtsatievaihaiset, allergikot sekä toipilaat syövät erityisruokaa.

Pentuja ruokitaan useilla pikkuaterioilla päivässä, peruskoostumus ruuassa voi olla sama kuin aikuisellakin.

Kantava tai imettävä emokissa syököön kuten pentukin: tukevasti ja monipuolisesti. Kalsiumlisäystä voi antaa hapanmaitotuotteiden muodossa.

Jos käytät teollisesti valmistettuja eläinruokia, valitse mahdollisimman hyvälaatuista. Jos et käytä teollista ruokaa pääsääntöisesti, lisää ruuan joukkoon tauriinia sisältävää vitamiinia (esim. Pirskatti / Vitkatti) ohjeen mukaan.

KUIVAMUONAN ON SYYTÄ OLLA AINA LAADUKASTA ELÄINKAUPAN TAVARAA: markettien halparaksut lisäävät ilmeisesti kissan riskiä sairastua virtsakivitautiin. Monilla myös ruuansulatus ja iho protestoivat näitä liian hiilihydraattipitoisia tuotteita vastaan. Huonolaatuinen, halpa ruoka sisältää yleensä myös helposti allergisoivia väri- ja säilöntäaineita.

Jääkaappisi kissaosastolla voi sijaita esimerkiksi:

- Kypsennettynä: kanaa, porsaanlihaa, joskus kalaa ja sisälmyksiä (sydän, maksa)
- Raakaa, pakastettua naudanlihaa (jauhe - pala - suikale)
- Hapanmaitotuotteita höysteeksi halukkaille; raejuusto, kermaviili, maustamaton jogurtti
- Valmiita kissan purkkiruokia
- Kissanmurekettä (kts. ohje) vaikkapa valmisruokaan sekoitettuna
- Eläinrasva ja hyvälaatuinen kasviöljy pieninä annoksina ruuan joukkoon
- Sekä **korkealaatuista** eläinkaupan kuivaruokaa

Aina täytyy muistaa, että laadukkaankin evään jokin ainesosa saattaa aiheuttaa allergiaoireita. Yleensä yliherkkyys ilmenee ripulina, iho-oireina, joskus hengitystieoireina. Tarkkaile silloin mitä ruokaa syötyä oireita tulee ja kokeile eri merkkiä. Tarvittaessa käänny eläinlääkärin puoleen.

Moni kissa on herkkusuu ja haluaa joskus maistella extrahyvä: usein maksamakkara, keittokinkku, rasvainen juustopala ovat oikein namia. Suolaisia kun ovat, tulee tällaista herkkua tarjota vain vähän, joskus. Rasvaista kermalirausta juhlahetkinä ei kissa yleensä pistä pahakseen...

Kissan terveelliseen ruokavalioon eivät kuulu:

- **Maito (maha kuralla!)**
- **Raaka järvikala (matoja, tuhoaa b-vitamiinia elimistöstä!)**
- **Paljolti tarjottu kala ja sisälmykset (rasittaa kissan maksaa, keltarasvataudin uhka!)**
- **Ihmisille tarkoitettu tonnikala (suolaista sekä kts. edellinen)**
- **Maustetut ruuat**
- **Ihmisen ruuantähteen tai muut hiilihydraattipitoiset ruuat (kissahan on lihansyöjä!)**
- **Koiranruoka (liian hiilihydraattipitoista sekin)**
- **Raaka kananmunan valkuainen (tuhoaa b-vitamiinia elimistöstä)**
- **Pilaantunut ruoka.**

1.3 RUUANSULATUSONGELMAT

1.3.1 Ripuli

Ripuloivan pentukissan kanssa tulee olla varovainen; pieni eläin kuivuu helposti. Mitä pienemmästä pennusta on kysymys, sen nopeammin tulee ottaa yhteyttä eläinlääkäriin

Ensi alkuun ripuloivalle kissalle, ellei muita oireita ole, voi kokeilla seuraavanlaista ruokintaa:

1.3.2 Ripuliruokaohje kissoille:

Ruoka sopii sekä pennuille, että aikuisille.

300 g raakaa naudanjauhelihaa (pakastus!)

Munankeltuainen

1 prk kermaviiliä

Ohjeen mukaan tauriinia sisältävää kissan vitamiinia, jos ruokaa joudutaan käyttämään useita päiviä. Ainesosien suhteet ovat "noin" mittoja. Siivilöi ehdottomasti valkuainen pois kananmunasta. (Tee siitä vaikka marenkeja herkukseksi tai käytä kissan mureketaikinaan). Jos kissa syö vain vähän, tee pienempi satsi kerrallaan. Ruoka säilyy jääkaapissa n. vuorokauden. Tarjoa pieni annos k errallaan, heitä mahd. syömätön ruoka pois. Pilaantuu helposti huoneenlämmössä.

- Kokeile ruokintaa ohjeen mukaan vuorokausi, jos tämä auttaa, jatka muutama päivä ja palaa vähitellen normaaliin.
- Herkkävatsaisuuteen taipuvaisille voi syöttää tarvittaessa maitohappobakteeria. Lactiplus (apteekeista) on kokemuksemme mukaan saattanut toimia.
- Attapekt -valmistetta voi kokeilla (apteekeista) joihinkin tilapäisiin suolistohäiriöihin.
- Ei ihmisen ripulilääkkeitä!
- Muistathan, että kissan suolistolle ei sovi paastoaminen! Aikuisella ripuloitsijalla voi tosin jättää aterian tai pari väliin, pennulla ei.
- Raikasta vettä tulee olla koko ajan saatavilla!

1.3.3 Ummetus

Tarkkaile voiko kysymyksessä olla suolistotukos (voi kerääntyä eläimen omista karvoistakin peseytyessä).

Aluksi voit kokeilla antaa kissalle parafiiniöljyä (aikuiselle n. 1rkl kerran päivässä, kolmen päivän ajan ellei tulosta synny aiemmin. Pennulle suhteessa pienempi annostelu.)

Eläinlääkärit myyvät (ilman reseptiä) edullista Spesicare-nimistä tahnaa joka edesauttaa kroonisesti tiukkakakkaisen kissan suoliston toimintaa. Suositellaan eritoten pitkäkarvaisille "ummikoille" kuuriluontoisesti.

Ruokaan voi tarvittaessa lisätä hienoa porkkanaraastetta (tai kypsää porkkanasosetta) teelusikallisen per ateria, ulostemassan lisäämiseksi.

Syökö kissasi paljon kuivamuonaa ja vähän vettä? Kokeile tarjota kosteampaa ravintoa, ruokaöljyllä höystettynä.

Elleivät kotikonstit parissa päivässä auta, ota yhteyttä eläinlääkäriin.

Usein "ummikolla" on ummetusta useamminkin. Mieti ruokavalion koostamista, liikunnan lisäämismahdollisuuksia ym.

JOS KISSA OKSENTAA EIKÄ SAA ULOSTETTUA NORMAALISTI, OTA YHTEYTTÄ ELÄINLÄÄKÄRIIN. SUOLISTOSSA VOI OLLA SILLOIN JOTAIN YLIMÄÄRÄISTÄ.

1.3.4 Oksentelu

Jos oksentelu yhdistyy sairausoireisiin ummetukseen tai ripulointiin, kysy eläinlääkäriltä neuvoa.

Heinää syötyään kissat oksentavat "puhdistaen" suolistoaan, se on normaalia. (Puhdasta kauraa voi hyvin kasvattaa ruukussa sisäkissalle).

Sisäloiset (madot) aiheuttavat oksentelua: oletthan madottanut kissan säännöllisesti? (rohdot apteekista)

Yliherkkyys ruoka-aineelle (esim. kalaa sisältävät tuotteet) voi saada kissan voimaan pahoin.

Samoin muu sopimatonta ruokaa

Ja ylenpalttinen ahmiminen...

Autoillessa menee vatsa helposti sekaisin. Älä ruoki kissaa ennen matkaa, ja vältä pitkiä autoiluja kuumalla säällä. Utta inkiväärirohjaista koirien ja kissojen matkapahoinvointilääkettä on tullut markkinoille. Tiedustele!

ÄLÄ ANNA KISSALLE IHMISTEN MATKAPAHOINVOINTILÄÄKKEITÄ !!!

1.3.5 Ruokahaluttomuus

Usein kissat ovat valikoivia ruokansa suhteen, vieroksuvat uutta tai kyllästyvät entiseen. Uutta ruokaa olisi hyvä syöttää lisäten sitä pikkuhiljaa tutun murkinan joukkoon.

Mutta äkilliseen ruokahaluttomuuteen, joka jatkuu, pitäisi selvittää syytä. Ellei luontevaa syytä löydy, ota yhteyttä eläinlääkäriin. Kissalla voi olla jokin sairaus, esimerkiksi tulehdus suussa, nielussa tai suolistossa.

Kesähelteellä ruoka ei yleensä maita normaalisti, mutta juoda pitäisi kissankin.

1.3.6 Ylipainoisuus

Liikapaino on kissallekin epäterveellistä

Koska kissan laihduttaminen on todella hankalaa (**syömättä ei saa olla, paasto on kissalle vaaraksi!**) ja hidasta, on paras keino ylipainon hoitoon VÄLTÄÄ LIHAVUUTTA AJOISSA. Pullukat kissat ovat monen mielestä söpöjä, eikä pieni pyöreys ole katastrofi, mutta etenkin keski-ikää lähestyessä on syytä säännöstellä ateriamääriä. Kasvuikäiset, laihat, imettävät ja kantavat saavat popsia reilummin.

Jos olet kuitenkin pullukoittanut lemmikkisi tai saanut aikuisen pullukkakissan, tarjoa sille pieniä ja täysipainoisia aterioita muutaman kerran päivässä. Älä tingi laadusta vaan määrästä. Muista vitamiinit!

Älä sorru alistumaan yösyöpön vaatimuksiin, tai joudut ikuisen kierteeseen!

Leikitä ja liikuta läskimirriä. Iloinen ja virikkeinen elämä saa ajatukset pois jääkaapilta.

Suosi luonnonmukaista ruokaa (kana, lihapalat joitten kanssa saa tehdä töitä, kissanmureke, kevyet hapannaitotuotteet)

Myös lihava kissa tarvitsee jonkun verran rasvaa voidakseen hyvin.

Lisätietoa saat kirjallisuudesta:

Tapani Parviainen: Lemmikkien kotihoidon opas

1.4 KISSAN RUOKINTA

ELT Suvi Pohjola-Stenroos

Kissaklinikka Felina

1.4.1 Yleistä

Kaikista lemmikeistä kissalla voisi väittää olevan epätavallisimmat ja vaikeimmin täytettävät ravitsemusvaatimukset. Luonnon kissaeläinten ravitsemus koostuu riistasta, siis pääosin proteiineista eli valkuaisaineista. Samoin lemmikkikissan tulee saada suurin osa ravinnostaan eläinperäisestä valkuaisesta. Käytettäessä pääosin kasvikunnan tuotteisiin perustuvaa ruokavaliota aiheutuu varmasti haittaa, koska kissa tarvitsee eläinkunnasta peräisin olevia välttämättömiä aminohappoja, monitydyttymättömiä rasvahappoja jne.

1.4.2 Ravintoaineet

Ruoan sisältämät ravintoaineet jaetaan seuraaviin luokkiin: 1. proteiinit, 2. rasvat, 3. hiilihydraatit, 4. vitamiinit, 5. mineraalit, 6. vesi. Proteiinit ovat muodostuneet aminohapoista. Nämä ovat eri kudoksissa keskeisiä solujen rakenteissa ja toimintoissa, mutta erityisesti kissaeläimet käyttävät niitä myös energian tuotantoon. Ravinnon kuiva-aineesta vähintään 25 % pitää olla peräisin proteiineista. Aminohapoista kissa tarvitsee 20, joista 11 on nk. välttämättömiä. Näitä kissa ei voi muodostaa itse, vaan ne on saatava valmiina. Ellei ravitsemus tyydytä tarpeita, seuraa puutostiloja. Erityisesti jos ruokinnassa ei ole eläinperäistä proteiinia, uhkaa tauriinin puutos. Yksittäisten aminohappopuutosten toteaminen ja varmistaminen on vaikeaa (poikkeuksena tauriini).

Ravinnon rasvat muodostavat kissan energiatalouden tukipilarin. Rasvaa tulisi ruokavaliossa olla vähintään 9 % ravinnon kuiva-aineesta. Elimistössä rasvat pilkotaan rasvahapoiksi ja glyseroliksi. Osa rasvahapoista ei kissa voi muodostaa itse, vaan ne on valmiina saatava ravinnosta. Näitä rasvahappoja kutsutaan välttämättömiksi rasvahapoiksi (essential fatty acids = EFA). Rasvojen pääasiallinen tehtävä on tuottaa energiaa. Muita tehtäviä ovat rasvaliukoisten vitamiinien imeytymisen huolehtiminen, solurakenteissa toimiminen, eri eritteiden muodostus sekä ihopohjan ja karvapeitteen kunnon ylläpito. Välttämättömiä rasvahappoja kissa ei muodosta itse. Monitydyttymättömiä rasvahapoista ravinnossa tarvitaan valmiina linolihappoa, linoleenihappoa, arakidonihappoa ja eikosapentaenihappoa. Linolihapon puuttuminen ilmenee turkin huonokuntoisuutena ja erilaisina ihosairauksina. Arakidonihapon vähäisyys heikentää kissan hedelmällisyyttä. Pitkäketjuisimmat monitydyttymättömät rasvahapot puuttuvat kasvikunnan öljyistä, sen sijaan eläinkunnasta peräisin olevissa öljyissä niitä on. Monitydyttymättömien rasvahappojen kokonaistarve vaihtelee 500-700 mg/pv (jää alle 3 % päivittäisestä rasvan määrästä). Rasvat ovat myös ruoan maittavuutta lisäävä ravintoaineryhmä.

Hiilihydraatit ovat muille eläinlajeille yleensä energian lähteinä. Kissan lajikehityksessä hiilihydraatit ovat toisarvoisessa asemassa, kissa selviäisi jopa kokonaan ilman hiilihydraatteja. Kuitenkin hiilihydraatteja pystytään hyödyntämään, ja erityisesti näistä on hyötyä runsaasti energiaa vaativana kautena (kasvu, tiineys, imetys, toipilasjaksot). Vaarana liiallisesta hiilihydraattien tarjoamisesta on lihominen. Liukenematon osa hiilihydraateista (kuitu) toimii ruoansulatuksessa suoliston motorikan virkistäjänä ja suolen pinnan suojaajana.

Vitamiineja tarvitaan todella pieniä määriä. Nämä jaetaan vesiliukoisiin (B- ja C-vitamiinit) sekä rasvaliukoisiin (A-, D-, E- ja K-vitamiinit). Erityisesti rasvaliukoisten vitamiinien annostelussa tulee noudattaa varovaisuutta, nämä varastoituvat ja myrkytyksen mahdollisuus kasvaa. A-vitamiinia ei kissa pysty valmistamaan beetakaroteenista. A-vitamiinin puutos on kuitenkin erittäin harvinainen kissalla. Tavallisempaa on A-hypervitamiinoosi esim. liian runsaan maksaa sisältävän ruokinnan seurauksena. Tavallisin vitamiininpuutos lienee E-vitamiinin puutos esim. yksipuolisen tonnikaladieetin seurauksena. Rasvaliukoisten vitamiinien puutos saattaa lisäksi aiheuttaa kroonisesta ripulista, tällöin vitamiinien imeytyminen on häiriintynyt. A-vitamiinin tarve on noin 260 IU, D-vitamiinin 40 IU, E-vitamiinin 2,4 IU, riippuen monitydyttymättömien rasvojen määrästä. E-vitamiini toimii elimistössä antioksidanttina ja sen tarve kasvaa rasvojen saannin kasvaessa. Vesiliukoisista vitamiineista kissa on riippuvainen niasiinista, koska se ei pysty muuttamaan ravinnon tryptofaania niasiiniksi. Samoin tiamiinin saanti saattaa olla kyseenalaista, koska keittäminen tuhoaa ko. vitamiinin. Toisaalta keittämättömissä särkikaloissa itsessään on tiamiinaasia (entsyymiä, joka tuhoaa tiamiinia).

Mineraaleja kutsutaan joko makromineraaleiksi (kalsium, fosfori, natrium, kalium ja magnesium) tai mikromineraaleiksi (rauta, kupari, sinkki, mangaani ja jodi). Näiden absoluuttinen pitoisuus samoin kuin suhteellinen pitoisuus toisiinsa on ehdottoman tärkeää elimistön häiriöttömälle toiminnalle (esim. kalsiumin ja fosforin suhde kasvavalle yksilölle).

Vesi on elinehto. Täysin ilman vettä elimistön voi selvitä vain joitakin vuorokausia. Ravitsemuksessa vaihteleva osa vedestä saadaan ruoasta.

Purkkiruokien kosteuspitoisuus on noin 75 %, kuivaruoan noin 8 %. Osa vedestä muodostuu aineenvaihdunnassa. Munuaisten tehtävä mm. on huolehtia nestetasapainon säätelystä. Purkkiruokaa käyttävä kissa saa veden tarpeensa melkein yksinomaan tyydyttyksi ruoasta, eikä vettä juurikaan kulu.

Vedenkulutukseen vaikuttaa ravitsemuksen ohella ympäristön lämpötila ja kissan fysiologinen tilanne (tiineys, imetys, eri sairaudet).

1.4.3 Kissan ruokahetket

Suuri osa kissoista syö mielellään usein (jopa 16) ja pieniä määriä kerrallaan. Kun kissa saa valita, se syö mielellään illalla, siis pitkin iltaa ja yötä. Kun kissa liikkuu ja on energinen, se pystyy säätelemään energian tarvettaan eikä syö liikaa. Ikävystynyt kissa, joka ei liiku riittävästi, saattaisi vapaasti ruokittuna syödä liikaa, joten lienee parempi tarjota sille ruokaa vain 1-2 kertaa päivässä. Odottavat ja imettävät naaraat sekä kasvavat kissanpennut saavat syödä ruokaa vapaasti. Käytettäessä purkkiruokia tai raakaa lihaa ei ole hyvä seisottaa ruokaa kupissa pitkiä aikoja. Ruokamyrkytysbakteerit lisääntyvät erittäin tehokkaasti huoneenlämmössä. Kuivaruokaa sen sijaan (pastoroitu valmiste) voi seisottaa riskittä. Käytäntö voisi esim. olla seuraava: laatu kuivamuona perusruoaksi, jatkuvasti esillä. Täydennys (raaka liha tai purkkiruoka illan suussa. Kuppi korjataan pois noin 3 tunnin kuluttua. Vesi vapaasti tarjolle.

1.4.4 Kasvava kissa

Syntyessään kissanpentu painaa 80-130 g. Ensimmäisen viikon aikana syntymäpainon tulisi kaksinkertaistua. Viikottainen painon lisäys on noin 100 g. Urospennut kasvat selvästi naaraita pemmin, noin 6 viikon ikäisenä ne ovat keskimäärin 7 % naaraita painavampia. Vuoden ikäisenä urokset ovat noin 45 % naaraita painavampia, suuri osa kissoista (etenkin naaraat) on saavuttanut vuoden ikäisenä aikuispainonsa.

Kissanpentu on riippuvainen emänsä maidosta noin 4 viikon ikäiseksi. Sen jälkeen pennun on saatava muuta ruokaa kasvutarpeensa tyydyttämiseksi. Tämä vaihe on erityisen vaativa, ja puutteita pääsee helposti syntymään. Energian kulutus kiloa kohden laskettuna on 4-5 kertaa suurempi aikuisen verrattuna, erityisen tarkkaa on kalsiumin, fosforin ja kokonaisproteiinin saanti. Kasvavan kissan energiatarve on noin 300 kcal/kg/pv (6-8 viikkoon), noin 250 kcal/kg/pv (8-10 viikkoon) ja 80-100 kcal/kg/pv (40-50 viikkoon), jolloin kasvu on käytännössä päättynyt. Varhaisvierotukseen 3-4 viikosta alkaen sopivat mm Hill's a/d purkkimuona, laatu pentumuonat sekä kuivina että purkkeina ja raaka, laadukas naudanliha sekä kypsennettynä kana. Pennun proteiinin tarve on 28 g/400 kcal verrattuna aikuisen 25 g/400 kcal. Pentujen pitäisi antaa syödä lähes vapaasti, 4-5 ateriaa vierotukseen (8 viikkoa) asti, sitten aterioita vähennetään siten että 6 kk jälkeen tarjotaan 1-2 ateriaa päivittäin. Pentumuonasta siirrytään aikuisen muonaan noin 8-9 kk ikäisenä.

1.4.5 Jalostusnaaras

Ennen astutusta naaraan energian tarve on noin 70 kcal/kg/vrk, odotusaikana tarve noin 100 kcal/kg/vrk ja imetysaikana noin 240 kcal/kg/vrk. Odottava kissa alkaa syödä enemmän astutusta seuraavan viikon jälkeen. Kertynyttä rasvakudosta käytetään energianlähteenä lopputiineyden ja imetyksen aikana, jolloin energiaa kuluu huomattavasti, eikä tarpeen tyydyttäminen ole helppoa. Noin 4-5 tiineysviikkoon riittää aikuismuonan tarjoaminen. Myöhemmin on hyvä vaihtaa pentumuonaksi. Se sisältää enemmän energiaa, joten kasvavan kohdun viedessä tilaa vatsalaukulta, kissa saa pienemmästä ruokamäärästä suuremman määrän energiaa. Samoin imetysaikana pidetään pentumuonaa vapaasti tarjolla. Vaikka pennut aloittavatkin lisäruokinnan noin 4 viikon ikäisenä, on imettävän naaraan energiakulutus viidennellä ja kuudennellä imetysviikolla kolme kertaa suurempi kuin ennen astutusta.

1.4.6 Näyttelykissan ruokinta

Näyttelykissaa voi verrata huippu-urheilijaan tai missiin. Sen tulee olla terve, jännevä, sopusuhtainen, kiiltävä ja karvan tulee olla kunnossa. Ruokinnassa siis on otettava huomioon määrän ohella täysipainoisuus jokaisessa suupalassa. Näyttelykissan ruokinta on helppo perustaa täysipainoisella kuivamuonalla, antaa lisänä raakaa lihaa ja mielellään puristaa lihan päälle sisältö rasvahappokapselista (esim. [Efafet Regular](#) tai [3V](#)) ainakin kuureittain. Jos kissaa joudutaan laihduttamaan, ei sitä saa paastottaa. Paastoava kissa kehittää helposti vaikean maksasairauden (maksa rasvoittuu), eikä ehkä terveydy ennalleen. Laihduttavaa kissa voi liikuttaa normaalia enemmän rasvan polttamiseksi, esim. syöttää kuivamuonan murusia siten, että kissa noutaa ne vuoronperään lattialta tai pöydältä. Erityisistä laihdutusmuonista saa suurta apua. Muistaa täytyy, että kissa laihtuu todella hitaasti. Arvioitu suurin painonmenetys noin 80-120 g/vk.

[Clinivet Oy:n kotisivulle](#)

1.5 Kissan luonnonmukainen ruokinta

Miljoonat ja taas miljoonat ihmiset puuhaavat eläinruokien parissa - business pyörii. Tuotteet ovat tutkitumpia kuin milloinkaan ennen - laboratoriot keksivät uusia sekoitteita vaativille kissoille, ja tuotteita testataan. Työssä käyvät kiireiset ihmiset ja tietysti myös ne, jotka eivät itselleenkaan kokkaa, vapautuvat turhista huolista. Suuri yleisö paheksuu mainoksia, joissa esitellään lemmikkien ruokia. Pidetäänhän lemmikeistä parempaa huolta kuin ihmisistä. Kaikki näyttää olevan paremmin kuin hyvin.

1.5.1 Valmista vädille

Jo pienten pentujen ruokintaan on tarjolla niin tölkki- kuin kuivaruokia. Joidenkin näkemysten mukaan pentu pitäisi ruokkia pelkästään niillä - joidenkin näkemysten mukaan lisäksi joskus voisi antaa keitettyä kanaa ja raavaslihaa.

Jos ruokkii valmisruoilla pentua tai kasvavaa nuorta, olisi viisasta käyttää 10 kuukauden ikään saakka pentutuotteita, jotta se saisi tarvitsemansa ravinnon. Nuori kissa jää jotakin vaille, jos se ruokitetaan aikuisten kissojen valmismuonalla. Sen pieneen vatsaan ei mahdu tarpeeksi muonaa, jotta se saisi vitamiininsa ja hivenaineensa tarvitsemansa ravinnon lisäksi. Ohjeethan lisäksi kieltävät lisävitamiinit ja -ravinteet.

Aikuisille kissoille on kosteaa ja kuivaa valmisruokaa. Kannattaisi aina ostaa kalleimmasta päästä, sillä siinäkin pätee Maria Jotunin elämänviisaus: "Minkä halvalla saa, se on sitä huonompaa." Jälleen kielletään lisävitamiinit ja -ravinteet, koska kissa voi saada niistä yliannostusta. Lisäksi joku joskus suosittelee raakaa lihaa.

Kuivamuonaa syöville ateriat tekee täydellisiksi helokki- ja kalaöljykuuri tms.

Kantavat naaraat 4. raskausviikosta lähtien ja imettävät emot ruokitetaan sitten penturuoilla. Ohjeet vakuuttavat, että jälleen ruokinta on täysipainoista.

1.5.2 Kuin Liisa ihmemaassa

Kissan ruokkija on todella ymmällä, kun eri lähteistä tulee varsin erilaisia neuvoja eikä tiedä, mitä pitäisi tehdä.

Voidaanpa pitää aitoa lihaa, kalaa yms. huonompina kuin valmisruokia.

Teollisista eläinruoista on alkanut kuulua toisenlaistakin ääntä. Ulla Kivimäki siteeraa kirjassaan "Koiran luonnonmukainen hoito" amerikkalaista eläinlääkäriä: "Meidän iho- ja turkkiongelmien kanssa painivien eläinlääkärien tulisi kiittää kaupallista eläinruokateollisuutta kaikesta liiketoiminnasta, minkä se on meitä varten luonut." Yhä useammat eläimet sairastelevat jo pennusta lähtien. Allergiat, iho-ongelmat, virtsa- ja munuaiskivet, kaihit ja sydänvialt ovat yleistyneet.

Eläinruoat lasketaan rehuksi, ja siksi ei rehulain mukaan tarvitse niiden koostumusta tarkasti eritellä. Niitä ei siis koske elintarvikelaki. Kissojen ja koirien ruokiin saa rehulain mukaan käyttää mm. turkiseläinruhoja, sorkkia, kavioita, höyheniä, villaa ja sarvia.

Jos valmisruoissa ei olekaan edellä mainittuja, niin niissä on teurasjätettä, joka puolestaan sisältää rauhasjämiä ja sikiökalvoista peräisin olevia hormoneja. Monet koirien ja kissojen ongelmat on liitetty hormonipitoiseen valmisruokaan.

Tuntemattomista lähteistä peräisin olevat proteiinit, rasvat ja kuidut ovat kysymysmerkki. Ne voivat olla ihmisille kelpaamattomia ruoka-aineita. Jos esim. tuoteseloste ilmoittaa raakavalkuaispitoisuudeksi 10 %, eläin voi käyttää siitä vain 3 %, mikäli valkuainen on peräisin kanan höyhenpeitteestä.

Vitamiinien ja hivenaineiden osuuskantaan ei aina ole kunnossa. B-vitamiini häviää ruoanvalmistuksessa, samaten tauriini. Vitamiinit ja hivenaineet voivat olla huonosti hyväksikäytettävässä muodossa. Teolliset ruoat ovat aiheuttaneet B6-, D- ja C-vitamiinien ja sinkin puutetta sekä kaliumin imeytymishäiriön.

1.5.3 Lisäaineiden viidakko

Suurin mutta ovatkin valmisruokien lisäaineet. Jo pari vuosikymmentä sitten lääkäri Benjam Feingoldin esitti, että autististen, ylivilkkaiden käytöshäiriöisten lasten oireet pysyvät kurissa, jos heidän ruokavaliostaan poistetaan keinotekoiset maku- ja väriaineet. Tehokkaaksi osoittautunutta käytäntöä toteuttivat myös kaikkein konservatiivisimmat lääkärit.

Eläinten maailmassa kaikki on toisin - ihminen voi maailmankaikkeuden herrana tehdä mielensä mukaan, käyttää eläimiä hyväkseen. Rehulain mukaan riittää maininta *EU:n sallimia lisäaineita* tai *antioksidanteja*, vaikka erittely ja tieto aineiden vaikutuksista olisivat oikeaa kuluttajavalistusta.

Pahimmasta päästä on etoksikiini (E 324), joka on sallittu kaikissa eläinrehuissa hapettumisen estoaineena. Se on kasvinsuojelu- ja kuminsäilöntäaine, terveydelle haitallista hengitettynä, iholle joutuneena ja nieltynä.

SIRUCATS BENGALS

Sirpa & Jukka Järnberg

23-7-2009 10(15)

Kemikaalilainsäädäntö kieltää sen säilyttämisen elintarvikkeiden ja eläinravinnon kanssa, mutta rehulain mukaan sitä saa lisätä 150 mg täysrehukiloon.

Useiden amerikkalaisten eläinruokien on todettu sisältävän etoksikiiniä; valmistajat kylläkin saattavat puhua turvallisesta antioksidantista. Etoksikiini aiheuttaa pentukuolleisuutta, syöpää, kitalakihalkioita ja epämuodostumia.

Myös muut väri-, säilöntä-, happamuudensäätö- ja hyytelöimisaineet aiheuttavat esim. syöpää, astmaa, allergiaa tai ripulia. Lisäaineet voivat olla myös vaarattomia. Sellaisia ovat esim. askorbiinihappo, riboflaviini ja lykopeeni.

Kuivaruokien pikakatsaus osoitti, että tuoteselosteiden merkinnöistä löytyivät etoksikiini ja EU:n hyväksymät antioksidantit, mutta myös uudehkon laadun merkintä "säilöntäaineena luonnonmukaista E-vitamiinia ja rosmariiniöljyä". Toivottavasti ollaan menossa terveempään suuntaan.

1.5.4 Kohti luonnonmukaista ruokintaa

Luonnossa kissa syö myyriä, lintuja, kaloja, sammakoita ja hyönteisiä. Kissan luonnonmukaisen ruoan lähtökohdaksi käy mainiosti hiiren analyysi:

- 70 % vettä

- 10 % rasvaa

- alle 1 % kuitua

- 14 % proteiineja

- 1 - 2 % hiilihydraatteja

- luista hivenaineita.

Siinä on ohje, kun selvittää, mitä kissa oikein tarvitsee.

Kissa asettaa aivan erityiset vaatimukset ruokijalleen siinä, että se on lihansyöjä, toisin kuin koira, joka on sopeutunut syömään ja käyttämään hiilihydraattipitoista ruokaa. Kissat eivät itse asiassa tarvitsekaan **hiilihydraatteja** vaan kuituja. Kissan ruokaan voi sekoittaa keitettyjä ja hienonnettuja kasviksia, riisiä sekä hiutaleita, mutta vain vähän. Perunaa kannattaa kokeilla - se on unohdettu kasvis.

Kissalle tärkeitä energiaa antavia ravintoaineita ovat **proteiinit** eli **valkuainen** ja **rasva**. Niiden tulisi olla eläinperäisiä.

Kissan ravinnon tärkein valkuaisainelähde on **liha**. Siksi soveltuvat erinomaisesti ruhon halvat kohdat, joissa on rasvaa ja sidekudosta. Lihaksi käyvät naudan lisäksi hevonen, sika, siipikarja, kaniini, poro ja riistaeläimet sekä kerran viikossa annettuina sisäeläimet. Keuhkot ja perna ovat arvottomia ruoaksi.

Kananlihan valkuainen on arvokasta proteiinia. Kissa pystyy hyödyntämään sen 90-prosenttisesti. Vielä täydellisemmin kissa voi hyödyntää kananmunankeltuaisen - sen biologinen arvo on 100 %.

Proteiinia tarvitaan kasvuun, energiaan, kasvu- ja plasmaloihin, hormoneihin, entsyymeihin ja vasta-aineisiin. Hyvä kissanruoka sisältää runsaasti proteiinia: 25 - 30 % pitää kissan terveenä ja vahvana. Proteiinia valmistavista 23 aminohaposta 11 on välttämättömiä kissalle. Tauriini on tärkeimmästä päästä. Kissa tarvitsee juuri eläinkunnasta saatuja aminohappoja.

Rasva on ravinnon päälähde. Hyvä kissanruoka sisältää 10 - 25 % eläinperäistä rasvaa (David Taylorin mukaan jopa 40 %). Kissojen ruoissa on ollut rasvaa 64 %, ja kissat ovat voineet sittenkin hyvin. Liika rasva varastoituu ruumiinrasvaksi. Rasva saa aikaan välttämättömiä rasvahappoja: hevosen- ja sianlihasta tulee arakidonihappoa, auringonkukka- ja maissiöljy tuottavat linoli- ja linoleenihappoa.

Rasvat ovat eriarvoisia: Naudan- ja lampaantali eivät ole kovinkaan hyviä rasvoja. Kalaöljy (ei kalanmaksäöljy) ja kananrasva sen sijaan ovat erinomaisia.

Energiaa antamattomia ravintoaineita ovat vesi, kivennäisaineet ja vitamiinit. Niistä **vesi** onkin todellinen elämäneliksiiri, jota ilman kissa ei voi kauan olla. Kissa voi säilyä hengissä ilman ruokaa jopa niin, että se on menettänyt painostaan 40 %. Jo 10 - 15 %:n menetys ruumiin koko vesimäärästä voi aiheuttaa kissan menehtymisen.

Luonnonmukainen kissan juoma-astia on iso laakea kuppi, joka muistuttaa lammikkoa. Siihen vesi on vaihdettava kerran päivässä ja kuppi pestävä. Muovi on kelvotonta juoma-astian materiaaliksi.

Vitamiineista rasvaliukoisia ovat A, D, E ja K, vesiliukoisia B ja C. Kissa ei pysty valmistamaan A:ta, vaan sitä on oltava ruoassa (kalanmaksäöljy, munankeltuainen ja maksa). A on kasvun vitamiini.

C:n ja D:n puute on harvinaista. Etä kissa tarvitsee etenkin, jos se on syönyt rasvaista kalaa. B-vitamiinin puute tulee raa'an kalan syömisestä. - Kaiken kaikkiaan liha, maksa, munuainen, kananmunat ja juusto ovat erinomaisia vitamiinien lähteitä.

Kivennäisaineet eli mineraalit lujittavat luustoa, ovat tärkeitä elektrolyytisessä tasapainossa ja ovat tarpeen entsyymeiksi. **Kalsium** ja **fosfori** ovat etenkin kasvavan eläimen rakennusaineita. Ne ovat tarpeen luuston kasvuun, veri- ja kudostesteeseen sekä helpottamaan ravintoaineiden imeytymistä.

SIRUCATS BENGALS

Sirpa & Jukka Järnberg

23-7-2009 11(15)

Liha, maitotuotteet ja vaihtelevan ruokavalion aineet ovat erinomaisia kivennäisaineidenkin lähteitä. Etenkin kasvavien pentujen ja emon kalkista on syytä huolehtia.

Ruoho kruunaa kissan elämän. Ruohoa tulisi olla koko ajan kissan saatavilla, koska se puhdistaa kissan elimistöä ja tulee siitä joitakin entsyymejäkin.

1.5.5 Aikuisen kissan ruokinta

Sopimaton ravinto lisää kehon ylikuormitusta, rasittaa maksaa ja munuaisia, kerääntyy elimistöön, heikentää puolustuskykyä, vaikuttaa aivojen toimintaan ja synnytykseen, aiheuttaa puutostiloja tai jonkin aineen liikasaantia. Kunnollinen yksinkertainen kotiruoka ylläpitää terveyttä. Jos mahdollista, laadukkaat valmisruoat olisivat vain ruokinnan apuna.

Kissa on lihansyöjä, ja sen ruoan on perustuttava lihaan. Erinomaiseksi pohjaksi käy esim. Rafaelon kiusaus - mureke. Siinä on tavallisen jauhelihan mukana tullutta rasvaa, hiven maksaa, terveellisiä kauraryynejä ja erinomaista ravinnonlähdettä kananmunia. Jokaiselle kissalle löytyy mieluisa kotiruoka.

Muita liharuokia on nauta jauhettuna tai hienoksi pilkottuna tai hiiren kokoisena kimpaleena, josta kissa voi repiä palasia, tai kypsennettynä. Lamma, sika, siipikarja, kaniini ja riistaeläimet annetaan kypsennettynä.

Kananlihan valkuainen on erinomaisen arvokasta proteiinia; kissa pystyy hyödyntämään sen 90-prosenttisesti.

Sisäelimiä (maksat, munuaiset, sydän) yleensä tarjoillaan kerran viikossa. Munuaiset tulee ensin liottaa hyvin. Kala (järvikalat keitettynä) on erinomainen valkuaisen lähde. Kuitenkin kalan varaan rakennettu ruokavalio on tasapainoton.

Usein tahtovat unohtua juustot (tuoreena ja raastettuna tai ruoan mukana keitettynä) ja kananmunat (korkeintaan kaksi keltuaista viikossa raakana). Ne ovat ravitsevia ja halvahkoja aineita. Kananmunankeltuaisen kissa pystyy hyödyntämään 100-prosenttisesti.

Monet kissat eivät siedä maitoa, mutta kerma ja raejuusto käyvät. Hyla-tuotteet ovat käyttökelpoisia, ja kissa saa niistä paljon edullista proteiinia ja kalsiumia. On myös kissoja, joille eivät sovi minkäänlaiset maitotuotteet. Maito onkin itse asiassa pentujen ruoka.

Liian, kalan, kananmunien ja juuston proteiinit tuottavat aminohappoja, jotka ovat elintärkeitä kasvulle ja uudistumiselle. Aina on oltava saatavana raikasta vettä, jotta kissa saa huuhtoutua raskasta työtä tekeviä munuaisiaan.

Elintärkeää tauriiniaminohappoa kissa saa raa'asta lihasta, maksasta, sydäimestä ja äyriäisistä. Liian suolan saa pois katkaravuista jättämällä ne hetkeksi likoamaan kuumaan veteen.

Voi ei ole pahitteeksi silloin tällöin. Rasvan on oltava tuoretta, kuten myös muidenkin ruoka-aineiden.

Suosittelaankin, että kissalle ostetaan vain ihmisravinnoksi kelpaavia ruoka-aineita.

Kissa ei tarvitse juurikaan hiilihydraatteja (hiilessä 1 - 2 %), mutta kuidut edistävät ruoan kulkemista. Peruna on kovasti huomion arvoinen hiilihydraatti; sen käyttöä tulisi lisätä. Kauraryynit voivat olla lisukkeina, sillä kaura ei yleensä allergisoi.

Sisäkissojen ravinnontarve on niin vähäinen, etteivät ne saa ravinnostaan riittävästi **vitamiineja** tai **hivenaineita**, olipa kyseessä valmis- tai kotiruoka. Toista olisi, jos ne viettäisivät reipasta ulkoelämää ja söisivät 400 g:n tölkin päivässä tai hiiriä ruokavalionsa lisukkeeksi. Päivittäinen monivitamiini-tauriini-kuntotabletti on tarpeen (Pirskattia/Vitalkat tms.). Emoille ja pennuille annetaan 1 tabletti painokiloa kohti, muuten 1 tabletti 2:ta painokiloa kohti.

Kuureittain annettu (parisen kertaa vuodessa) B-vitamiini auttaa pysymään kunnossa niin ihon kuin hermoston ja koko kissan.

C-vitamiinin tärkeys on nyt vasta huomattu. Se lisää immunitettia, auttaa kudoksia uusiutumaan. Se myös auttaa kollageeni- eli sidekudoshäiriöissä ja monessa muussa. Pari kuuria vuodessa ei olisi pahitteeksi. Etenkin odottavalle ja toipilalle C-vitamiinikuuri olisi tarpeen.

Helokki-, vehnänalkio-, auringonkukka- ja kalaöljy ovat erinomaisia E-vitamiinilähteitä. Ne kohentavat ihon ja turkin kuntoa sekä poistavat aineenvaihduntahäiriöitä. Ne ovat oivallinen ravinnelisiä monenlaisiin ongelmiin.

1.5.6 Siitosuroksen ruokinta

Siitosurokset ovat yleensä liian laihoja, koska jatkuva seksuaalinen kiihottuminen estää syömisen.

Häätapahtumat vievät voimat, koska silloin uros ei mitenkään malta syödä.

SIRUCATS BENGALS

Sirpa & Jukka Järnberg

23-7-2009 12(15)

Kissa on luonnostaan napostelija: se syö lukemattomia kertoja päivässä vähän kerrallaan. Uroksella tulisikin olla jatkuva ruokatarjoilu. Kun yksi ruoka tympäisee, toista tulisi olla tarjolla. Helliminen ei ole pahitteeksi.

Kissa tarvitsee noin 100 kcal yhtä elopainokiloa kohti. Ravinnon kokonaismäärästä tulisi huolehtia.

1.5.7 Odottavan ja imettävän emon ruokinta

Emoa voi ruokkia aivan normaalisti. Jos emo vain syö, raa'an lihan antaminen olisi tauriininkin takia hyväksi odotus- ja imetysaikana. Emolle olisi annettava joskus jodipitoisella suolalla maustettua ruokaa. Jodi estää sikiöiden takaisin imeytymisen (David Taylor).

Vasta raskauden viimeisellä kolmanneksella lisääntyy ravinnon tarve huomattavasti. Kuitenkaan ei emokissa saisi olla liian lihava, jotta synnytys luontuisi hyvin.

Kalkista on pidettävä huoli niin odotuksen kuin imetyksen aikana, jotta emoa ei uhkaisu kalkkivajaus eli maitokuume (eklampsia). Urticalcin (luontaistuotekaupoista) on siinä mielessä hyvä, ettei se haise kissan tarkkaan nenään. Myös sikiöpussit vahvistuvat nokkos-piikalkin ansiosta. Emon on hyvä saada vitamiinit pakkauksissa olevien ohjeiden mukaan.

Imettävää emoa ei mitenkään voi ruokkia liikaa, koska kulutus on niin suunnaton. Kinkku ja maksapasteijat saavat emon juomaan ja myös tuottamaan maitoa. Sille on syytä antaa jopa 4 - 5 ateriaa päivittäin.

1.5.8 Pentujen ruokinta

Normaalisti voi olla aivan huoleton, jos pentuja on 1 - 5. Suurempien pentueiden kanssa on huolehdittava, että jokainen saa ruokaa kylliksi ja että emon maito riittää.

Pennun hyvä painonlisä on 85 g viikossa, mutta määrä ylittyy roimastikin, jos pentuja on korkeintaan viisi ja emolla runsaasti maitoa. Isojen pentueiden painonlisäys on pienempi, mutta jos pennut ovat pirteitä ja elinvoimaisia, ei ole syytä huoleen.

Jos joutuu antamaan lisämaitoa tai peräti ruokkimaan pennun kokonaan ihmisvoimin, sopiva ruokintaväli olisi varmaan 3 tuntia. Jos ruokkii kahden tunnin välein, pentu rasittuu liikaa eikä vatsa ennätä tyhjentyä. Karkea nyrkkisääntö on, että keinomaitoa annetaan vuorokaudessa 20 % pennun painosta. Maidonantovälineiksi käyvät ruokintapullot, pipetit, pienet lusikat, ja jopa venttiilikumi ruiskun päähän asennettuna on auttanut pennun pysymään hengissä. Jos emo ei hoida asiaa, pennut on vielä pissatettava ja kakatettava. Talouspaperilla (voi olla öljyyn kostutettu) sivellään alapäätä ja saadaan pentu pissaamaan ja kakkaamaan.

Maidon voi myös itse valmistaa:

- 40 g rasvatonta maitojauhetta
- 20 ml oliiviöljyä
- 180 ml vettä
- 1 tippa Vitolia tai Jekovitia.

Sekoitetta annetaan muutama päivä; sitten annos sekoitetaan 12-kertaiseksi ja lisätään vain 1 tippa vitamiiniliuosta. (Parviainen, Lemmikien kotihoidon opas).

Feline-maidon tms. joukkoon voi lisätä ruokaöljyä, jos vatsa kovettuu liikaa (myös emoa ruokaöljy auttaa, vaikka vaikeissa tapauksissa parafiiniöljy on tehokkaampaa). Jo toisen elinviikon jälkeen *riipaus* lasten Bona-vellijauhoa on paikallaan ja myöhemmin nokare suolatonta voita.

Kolmannen tai neljännen viikon jälkeen nokare raavasjauhelihaa (pakastettu on varmempaa käytössä) kuuluu ohjelmaan.

Tässä välissä 22 - 25 päivän vanhoina pennut oppivat käymään matalareunaisella hiekka-astialla.

Silakka-broileri-riisi-voi-vitamiini-sekoite käy aamun alkajaisiksi, on suorastaan herkku. Joskus maistuu keitetty broileri yksinään; varsin varhain Rafaelon kiusaus ja muut kotiruokat tekevät kauppansa. Suolattomat katkaravut, juustoraaste ja suolaton voi tuovat vaihtelua. Leivänmuruja (voilla maustettuja) voi tarjoilla, samaten raakaa kananmunankeltuaista tai keitettyä munaa. Kermaviili tai Hyla-kevytkerma saattavat myös maistaa.

Hyvä olisi totuttaa pentu pariin valmisruokaan, ettei pennun uusi omistaja joudu kerrassaan pulaan. Esim. Specific-, Iams-, Nutro-, Royal Canin- ja Hill's Science Diet -penturuokat ovat hyvä vaihtoehto.

Pentujen *löysä vatsa* johtuu usein liian voimakkaista aikuisten kissojen ruoista (tai likaisista hiekkavadeista). Ruokavalikoimaa kannattaa laventaa hitaasti.

Kissanpennut tarvitsevat ravitsevaa ruokaa yllin kyllin, jotta niistä kasvaa lihaksikkaita, voimakkaita aikuisia. On huolehdittava vitamiinien ja kalkan saannista, etenkin jos pennut ruokkii kotiruoalla.

1.5.9 Kastrattien ruokinta

Ongelmana on kastrattien lihominen. Kastraatit eivät kuitenkaan liho ruoasta, eli on kurkistettava peiliin, kun ihmettelee kissan linjojen pullahtamista.

Jälleen on mahdollista aivan tavallisella kotiruoalla päästä tuloksiin - annoksia vain täytyy tarkkailla. Esim. kuivamuona lihottaa kovasti. Vitamiini- ja hivenainelisiä ei pidä unohtaa. On jotenkin hölmöläispuuhaa ensin maittavilla rakuilla lihottaa kissa ja sitten laihduttaa kevytrakuilla.

Liian tiukka laihduttaminen sairastuttaa kissan. Vähäistä ylipainoa ei pidä tuijottaa, sillä se ei kissalla välttämättä ole pahaksi - se voi päinvastoin olla avuksi, jos kissa sairastuu. David Taylor sanoo: "Lihavilla kissoilla ei ole yleensä terveysongelmia päinvastoin kuin lihavilla koirilla ja ihmisillä. Näyttelykissan linjoja on syytä tarkkailla, mutta tavallista kotikissaa ei tarvitse pitää solakkana." Luonnollisesti suuri ylipaino on pahaksi: kuluttaa luustoa yms. Kissaa voidaan pitää lihavana, jos sen kylkiluut eivät painamatta tunnu.

1.5.10 Vanhenevan kissan ruokinta

Vähitellen saadaan tietoa kissan ruokinnasta, ja katseet kiertyvät myös jo ikääntyneisiin kissoihin. Tohtori Jean Harper luennoi syyskuussa 1966 Helsingissä Waltham-seminaarissa kissojen ikäkausiruokinnasta (Kissafani 1996 nro 6).

Nykyään oletetaan kissan elävän noin 14-vuotiaaksi, vaikka monet kissat pääsevät vieläkin vanhemmiksi. Kissa saavuttaa noin yhdeksänvuotiaana elinikänsä viimeisen kolmanneksen, eli sitä voidaan pitää iäkkäänä, mutta ikään liittyvät sairaudet alkavat esiintyä jo noin 6 - 7 vuoden iässä.

Erikoista on, että kissan ruumiinrakenne säilyy kautta koko elämän samanlaisena, eli rasvattoman kudoksen määrä ei vähene eikä rasva lisääny iän myötä. Muilla lajeilla, esimerkiksi ihmisellä ja koiralla, rasvattoman kudoksen määrä vähenee ja rasva lisääntyy. Siksi niillä energian tarve vähenee.

Perinteisesti vanhoja kissoja on pidetty lihavana ja niitä on ruokittu vähäkalorisilla ja rasvattomilla ruoilla. Lihavia ovat leikatut ja sisäkissat, mutta todella iäkkäät kissat ovat pikemminkin alipainoisia.

Ongelmaan vie se, että tutkimuksen mukaan vanhojen kissojen rasvan- ja proteiininsulatuskyky vähenee merkittävästi iän myötä. Kissa kuitenkin tarvitsee sulatettavaa energiaa saman verran koko elämänsä ajan pitääkseen elimistönsä kunnossa. Iäkkään kissan ravinnon tarve on siis sama kuin nuoren aikuisen. Iäkkäitä kissoja tulisi ruokkia runsaasti energiaa sisältävällä ruokavaliolla, koska niiden ruoansulatustoiminnot heikkenevät iän myötä. David Taylorin mukaan juuri vanhoille kissoille tulisi antaa rasvaa, sillä se ei rasita munuaisia. Esim. 1 tl silavaa on paikallaan silloin tällöin. Näin kissat saavat riittämiin energiaa pitääkseen elimistönsä kunnossa.

Myös kalsiumista on uutta tietoa - sitä voi saada liikaa vastoin yleistä luuloa. Ongelmia syntyy, jos jo muutenkin täydellistä ruokavaliota täydentää vielä etenkin maidolla. Toisin sanoen maito ei kuulu aikuisen kissan ruokavaliioon. Ylimääräinen kalsium varastoituu munuaisiin, maksaan ja sydämeen. Munuaiskiviä syntyy elinten kalkkeutumisen vuoksi. Kalsiumyljäämä saattaa johtaa myös sinkin ja raudan imeytymishäiriöihin.

Vanhojen kissojen ruokavalio voi koostua Rafaelon kiusaus -murekkeesta, keitetystä broilerista, tavallisesta jauhelihasta, keitetystä merikalasta (silakkapäivä silloin tällöin), pentujen tölkkiruoasta (Nutro, Whiskas, Hill's), murusesta aikuisten Shebaa, joskus rakuista (Hill's, Precise, Iams, "monimerkkinen" raksusekoite), kinkkuhiteusesta, oikeasta voinokareesta, maksapasteijasta ja jostakin muusta hyvitteestä.

Joka päivä vanhat kissat saavat Pirsakatti-kuntotabletin, helokkiöljyä (Eforion tai Efacolat regular tai Efa-Tabs forte) pitkinä kuureina, B-vitamiinia parisen kuuria vuodessa (Polybion fortea 1 tabl./pv) ja joskus C-vitamiinikuuri (2 - 4 tabl/pv Ascorbin 50 mg). Kerran vuodessa on madotus. Rokotukset ovat kunnossa.

Parafiiniöljyä (1 tl) on syytä lisätä ruokaan kovaa vatsaa pehmittämään silloin tällöin.

Näillä eväillä voidaan hyvin. Toivottavasti yhteiset vuodet jatkuvat pitkään. Erikoista on vielä huomata, että monipuolinen ruoka pitää vatsan kunnossa.

1.5.11 Sairaalan kissan ruokinta

Ruokahalu katoaa sairauden myötä. On huolehdittava, ettei energia mene lämmön tuottamiseen, eli huoneen on oltava riittävän lämmin. Kissaa uhkaa kuivuminen, joten on yritettävä antaa lusikalla ravitsevaa nestemäistä ruokaa 1 - 3 tl mahdollisimman usein.

Nesteitä on seuraavanlaisia:

- rypälesokeriliuos (1 kkp vettä + 2 tl sokeria)
- hunajaliuos (1 kkp vettä + 2 tl hunajaa)
- lihaliemi.

SIRUCATS BENGALS

Sirpa & Jukka Järnberg

23-7-2009 14(15)

Kiinteäksi ruoaksi käyvät tuore kala ja äyriäiset, laadukas jauheliha, juusto ja kananmunat, keitetty kanan-, lampaan- tai porsaanimaksa, liha- ja kalapohjaiset lasten ruoat sekä ruokaan kätetty muhennettu peruna ja keitetty riisi.

Ruokaan voi kätkeä vaikkapa tuoksuvia sardiineja, sillä kissalle haju on tärkeä. Kissa tarkistaa jakobsoninelimen avulla, onko ruoka syötävää. Sairaana kissan hajuaisti toimii vajavaisesti.

1.5.12 Hellitellen herkkiä hetkiä

Jääkaapista löytyy moninaista hyvää kissalle: Juustot sitä kiehtovat. Kinkku on erinomaista välipalaa. Jokin kissa popsii mustikkapiirakkaa. Toinen kissa haluaa syödä voimakareen aamiaispöydästä. Röyhkein sieppaa lautaselta paistetun kananmunan. Mikään tällainen ei pahenna kissaa eikä omistajaa, eikä kissa sairastu, jos joskus hetkeksi poikkeat moitteettoman ruokinnan kaidalta tieltä.

Oikea ruokinta johtaa iloiseen yhteiseloon, terveyteen ja kauneuteen. Vanhatkin siitoskissat ovat vielä sorjia ja urokset kuin kilpa-ajoneuvot. Uuma on hoikka, lihaksisto kunnossa ja kissan mieli virkeä. Siinä on paras ruokkijan palkka.

Omat kokemukset tukevat luonnonmukaista ravitsemusta: 42 pentueessa ei ole ollut yhtään haurasluista (paper bone) pentua eikä yksikään (suurenkaan) pentueen emo ole potanut kalkkivajausta eli maitokuumetta (eklampsia). Monet kokeneet kasvattajat korostavat aidon ruoan merkitystä kissojen hyvinvoinnin ja terveyden kannalta. Eräs kissojen parissa elänyt eläinlääkäri sanoi: "On tärkeää tietää, mitä kissa syö. Kotiruokaa antaessasi tiedät sen."

1.5.13 Kissoille sopivia ruokia

- raavaan liha keitettynä tai raakana
- raavasjauheliha raakana
- lammas kypsänä
- hevonen kypsänä
- kana ja broileri kypsänä
- sianliha kypsänä
- metsänriista (hirvi, jänis, linnut) kypsänä
- maksapasteija
- vähäsuolainen kinkku ja muutkin vähäsuolaiset lihaleikkeleet
- maksa, sydän ja munuaiset raakoina tai kypsinä (korkeintaan 1 - 2 kertaa viikossa). Munuaiset liotettava hyvin ennen tarjoilua.
- kananmunankeltuainen raakana tai kypsänä (valkuainen vain kypsänä)
- juustoja silloin tällöin (vatsa voi kovettua tai löystyä!)
- hapankorppumuruja
- iskukuumennettu hyla-kevytkerma ja -kermaviili (kaikki kissat eivät pidä niistä)
- kissojen tonnikalavalmiste (**ei ihmisille tarkoitettu**)
- sardiini silloin tällöin vatsan toiminnalle hyväksi (ei liian usein)
- katkaravut (liika suola liotettava pois)
- sei ja silakka keitettynä ja raakana (raakaa merikalaa korkeintaan kerran viikossa)
- sisävesikalat keitettynä
- savusilakka ja muut savukalat (silloin tällöin herkuksi)
- kissojen laadukas tölkkiruoka
- laadukkaat kuivamuonat (esim. Hill's, Iams, Specific, Nutro, Royal Canin)
- ruokaöljyä 1 tl silloin tällöin (vatsan toimimiseksi); oliiviöljy suositeltava vaihtoehto

1.5.14 Ruokaohjeita terveille ja poteville

1.5.14.1 Killin lihaherkku (virtsatievaivoja potevalle)

- 500 g tavallista naudanjauhelihaa kevyesti kiehautettuna
 - 125 g maksaa raakana tai kevyesti kiehautettuna
 - 1 kkp keitettyä tummaa riisiä
 - 1 tl auringonkukka- tai maissiöljyä
 - (- 1 tl jodisuolaa jotta kissa joisi tarpeeksi)
- Murskaa ruokaan Pirskatti-tabletti ennen tarjoilua.
Killin lihaherkku sopii mainiosti terveinkin kissan ruokavalioon

(Mikael Ilveksen resepti, Mariitta Hämäläinen - Tetta Kannel, Miun maun mukaan)

1.5.14.2 FUS-potilaalle sopiva ruoka

- 450 g naudanlihaa vähän kypsennettynä
- 110 g maksaa raakana tai kypsänä
- 230 g keitettyä riisiä 1 tl ruokaöljyä
- 1 tl kalsiumkarbonaattia tai kananmunankuorta jauhettuna

SIRUCATS BENGALS

Sirpa & Jukka Järnberg

23-7-2009 15(15)

- 6-9 dl vettä sopivan kiinteyden saamiseksi

(Tapani Parviainen, Lemmikkien kotihoidon opas)

Ajan myötä **munuaiset** rappeutuvat. Eläinlääkäreiltä saa valmiita dieettiruokia, mutta itsekin niitä voi valmistaa. Tapani Parviaisen mukaan 10 g/elopainokilo päivässä saa olla lihaa tai kananmunaa. Muuten energiaa on tullava esim. kermasta, voista, kasviöljystä, makaronista ja perunasta. Seuraavaa ohjetta kannattaa kokeilla.

1.5.14.3 Ruusun à la carte (munuaisten vajaatoimintaa poteville)

- 120 g maksaa
- 2 kovaksi keitettyä kananmunaa
- 2 kkp keitettyä tummaa riisiä (ei suolaa!)
- 1 rkl sian rasvaa tai kasviöljyä
- 1 tl kalkkia ja vitamiineja (Mikael Ilveksen resepti Miun maun mukaan -kirjasta)

1.5.14.4 "Rafaelon kiusaus" (Arbiter Rafaelon nimikkoruoka - tunnetuin suomalaisten kissojen kotiruoka) ison kissaperheen murkinaksi muokattuna

- 5 kg tavallista jauhelihaa (ei paistia, koska rasva on tarpeen)
- 300 g jauhettua maksaa (pennuille vähän tai ei ollenkaan)
- 8 dl vettä
- 4 dl kauraryynejä
- 8 kananmunaa

Voit lisätä 4 rkl luujauhoa (saa apteekista) tai 2 rkl calc.carb. ja 2 rkl calc.glucon., mutta jos päivittäin annat ohjeen mukaan Pirskatti-kuntotabletin, voit huoleti jättää luujauhon tms. pois.

- (* 2 tl suolaa; suola tulee hyvin siitähän, kun lisätään valmiiseen murekkeeseen ennen tarjoamista kinkkusiivun nokareita tms.)

Älä koskaan lisää sipulia kissojen ja koirien ruokaan, koska se on vaarallista niille.

Koko iso erä paistuu nokkelasti kahdella pellillä (6 mureketankoa) kiertoilmauunissa n. 45 min 175-asteessa, ja paistos pakastetaan sopivina annoksina.

Lisäohjeita löydät Mirjamin kissanhoidon oppaasta. Kirjaa (253 sivua) saa kustantajalta KARPRINTilta (09 413 97300) tai tekijältä (014 641 127).

Kissaihmiset ovat jo löytäneet kirjan ja sen hyväksi havainneet!